

Hvad vil det sige at være autoriseret sundhedsperson?

En autorisation er bevis for retten til at arbejde som autoriseret sundhedsperson. En autorisation udstedes på baggrund af en gennemført uddannelse og medfører, at du bliver omfattet af autorisationsloven.

Det betyder, at der medfølger en række rettigheder og pligter, når du bliver autoriseret sundhedsperson.

Med dette ark vil Styrelsen for Patientsikkerhed oplyse dig om dine rettigheder og pligter som autoriseret sundhedsperson. Du kan læse mere på stps.dk.

Dine rettigheder

- Du har **bevis for retten** til at arbejde som autoriseret sundhedsperson.
- Din **titel** er beskyttet.
- Du har ret til at udøve **forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed**, hvis din faggruppe har et forbeholdt virksomhedsområde.

Titelbeskyttelse

Din titel som autoriseret sundhedsperson er beskyttet. Det betyder, at en person, der – uden at være autoriseret – anvender titlen eller opfører sig, så andre kunne tro, at vedkommende er autoriseret, kan straffes med bøde. Man må fx ikke bære en uniform med en titel, man ikke er berettiget til.

Forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed

Nogle autoriserede faggrupper har ret til at udøve det, der kaldes forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed. Det vil sige, at der er visse opgaver inden for deres faglige felt, som kun de må varetage selvstændigt. Du kan i autorisationslovens afsnit II se, hvad der gælder for dig, hvis du tilhører en faggruppe med forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed.

Dine pligter

- Du er som autoriseret sundhedsperson forpligtet til at udvise **omhu og samvittighedsfuldhed** i dit arbejde.
- Du skal skrive **patientjournaler** i forbindelse med patientbehandling.
- Du har pligt til at deltage i **tilsyn**, som foretages af Styrelsen for Patientsikkerhed.
- Hvis du oplever en **utilsigtet hændelse**, skal du rapportere den.

Omhu og samvittighedsfuldhed

I autorisationslovens § 17 står der, at du som autoriseret sundhedsperson har pligt til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed i dit arbejde. Det vil sige, at du tager selvstændigt ansvar for, at dit arbejde udøves fagligt forsvarligt, at du holder dig ajour med udviklingen inden for dit fagområde, og at du følger de lovbekendtgørelser og vejledninger, som er gældende inden for dit fagområde.

En vejledning til autorisationslovens § 17 er en præcisering af, hvordan du udviser omhu og samvittighedsfuldhed i en given situation. Et eksempel er *Vejledning om ordination og håndtering af lægemidler*. På retsinformation.dk kan du finde de forskellige vejledninger, du som autoriseret sundhedsperson er forpligtet til at følge.

Hvis du vil være sikker på at få besked, når Styrelsen for Patientsikkerhed udsender nye vejledninger, kan du tilmelde dig styrelsens nyheder på stps.dk.

Patientjournaler

Når du behandler patienter, er du ifølge autorisationslovens §§ 21-25 **forpligtet til at skrive patientjournaler**. På den måde sikres det, at alle, der deltager i behandlingen af en patient, har kendskab til forhold, der kan vise sig væsentlige for patientens forløb, så patienten kan modtage korrekt og rettidig behandling.

Patientjournalen skal altid indeholde patientens navn og personnummer. Derudover er det oftest relevant at journalføre oplysninger om patientens tilstand, den planlagte og udførte behandling mv., samt den information, der er givet til patienten, og hvad patienten på den baggrund har tilkendegivet. Journalføringsbekendtgørelsen beskriver en række oplysninger, som patientjournalen skal indeholde, hvis de er relevante og nødvendige for sikker patientbehandling.

Journalføring skal ske i forbindelse med patientkontakten eller snarest muligt herefter.

Det afhænger af den faglige norm inden for din autorisationsgruppe, hvad de yderligere krav til indholdet af journalføringen er. ►►

OBS!

Dette materiale omhandler kun rettigheder og pligter inden for Styrelsen for Patientsikkerheds område. Som autoriseret sundhedsperson skal du være opmærksom på, at du også er underlagt lovgivning og regler, som håndhæves af andre myndigheder.

Hvis du som autoriseret sundhedsperson anvender alternative behandlingsmetoder, skal du være opmærksom på, at du stadig skal leve op til reglerne i autorisationsloven.

Tilsyn

Styrelsen for Patientsikkerhed fører tilsyn med både behandlingssteder og individuelle sundhedspersoner. **Du har pligt til at deltage i tilsyn, hvis du bliver anmodet om det.** Det står i autorisationslovens § 6. Som autoriseret sundhedsperson er det vigtigt for dig at vide, at der kun føres tilsyn med en individuel sundhedsperson, hvis der er en konkret mistanke om, at vedkommende ikke udviser den nødvendige omhu og samvittighedsfuldhed i sit arbejde. Der skelnes mellem faglige tilsynssager, som omhandler sundhedspersoner, der ikke handler efter faglige normer, og egnethedssager, hvor det vurderes, om sundhedspersoner med misbrug eller sygdom kan udføre deres arbejde uden at være til fare for patientsikkerheden.

Når der skal udvælges behandlingssteder til planlagte tilsyn, foregår det som stikprøve på udvalgte områder. Udvælgelsen af områder er en del af en generel kortlægning af, hvor der kan være størst risiko for patienternes sikkerhed. Derudover gennemføres der reaktive tilsyn med behandlingssteder, hvor der er en særlig og konkret bekymring for patientsikkerheden.

Hvis der oprettes en tilsynssag, er det ikke ensbetydende med, at styrelsen finder grundlag for en sanktion. Ofte vil styrelsen lukke en sag efter at have undersøgt den, fordi der ikke er grundlag for en sanktion. Du kan læse mere om tilsyn og de mulige sanktioner på Styrelsen for Patientsikkerheds hjemmeside.

Rapportering af utilsigtede hændelser

Alle autoriserede sundhedspersoner i Danmark har ifølge sundhedslovens § 198 **pligt til at rapportere** utilsigtede hændelser til Dansk Patientsikkerhedsdatabase. Det gør du på stps.dk/uth.

Utilsigtede hændelser er hændelser og fejl, som ikke skyldes patientens sygdom, og som enten har eller kunne have haft konsekvenser for patienten, og som sker i forbindelse med sundhedsfaglig virksomhed, under præhospital indsats eller i forbindelse med forsyning af og information om lægemidler.

Du skal både rapportere hændelser, du selv har været involveret i, og hændelser med andre sundhedspersoner, som du oplever.

Formålet med rapportering af utilsigtede hændelser er udelukkende **læring**. Ved at rapportere en utilsigtet hændelse bidrager du med vigtig viden om områder, hvor patientsikkerheden kan forbedres. Læringen af de utilsigtede hændelser sker både lokalt på det enkelte behandlingssted og på nationalt niveau. Det nationale niveau varetager Styrelsen for Patientsikkerhed.

Der er **ingen sanktioner** forbundet med systemet. Alle hændelser anonymiseres, før de sendes til Styrelsen for Patientsikkerhed.

Delegation af opgaver til en medhjælp

Hvis du tilhører en faggruppe, som varetager forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed, kan du med enkelte undtagelser delegerer opgaver inden for dit forbeholdte virksomhedsområde til andre – både til autoriserede sundhedspersoner og andre personer, enkeltpersoner og en hel personalegruppe. Det kan fx være, når en læge delegerer medicinadministration til en sygeplejersker.

Når du delegerer eller videredelegerer en opgave inden for et **forbeholdt virksomhedsområde**, har du pligt til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed i forbindelse med delegationen. Det betyder, at du skal sikre dig, at personen, du har delegeret til, er i stand til at udføre opgaven. Desuden skal du give relevante instruktioner og sikre dig, at personen forstår disse, samt i nødvendigt omfang føre tilsyn med vedkommendes udførelse af opgaven.

Hvis du får delegeret en opgave af en **anden autoriseret sundhedsperson**, er det vigtigt, at du følger de instrukser, du får. Du skal sige fra, hvis du mener, at du ikke kan varetage den opgave, du er blevet bedt om at udføre. Pligten til at sige fra er en del af pligten til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed.

Autorisationsregisteret

Når du bliver autoriseret sundhedsperson, bliver du automatisk registreret i det offentlige autorisationsregister, som du kan finde på stps.dk. Registeret viser bl.a. oplysninger om:

- dit navn
- din fødselsdato
- hvad du er autoriseret som
- eventuel fraskrivelse eller eventuelle sanktioner.

Formålet med registeret er, at der skal være transparens i sundhedsvæsenet. Det skal være muligt for den enkelte sundhedsperson at finde sit **autorisationsID**, samtidig med at registeret gør det muligt for arbejdsgivere at kontrollere deres ansattes autorisationsstatus. Derudover kan registeret benyttes af private, som ønsker at finde ud af, om en sundhedsperson har en gyldig autorisation.

Fraskrivelse af autorisation

Hvis du ikke længere ønsker at være autoriseret og dermed underlagt de rettigheder og pligter, der følger med autorisationen, kan du meddele det til Styrelsen for Patientsikkerhed. Du kan fraskrive dig din autorisation for en fastsat periode eller indtil videre. Inden for en fastsat tidsfrist kan du generhverve din autorisation ved ansøgning til Styrelsen for Patientsikkerhed, hvis styrelsen ikke vurderer, at generhvervelse vil være forbundet med fare for patientsikkerheden.

Hvis du fortsætter med at arbejde som autoriseret sundhedsperson, efter at du har fraskrevet dig din autorisation, straffes det med bøde eller fængsel i op til 3 måneder.

Om Styrelsen for Patientsikkerhed

Det er Styrelsen for Patientsikkerhed, der udsteder autorisationer til sundhedspersoner. Styrelsen er en del af Sundhedsministeriet og arbejder for, at det via et sikkert og lærende sundhedsvæsen er trygt at være patient i Danmark. Du kan læse mere om Styrelsen for Patientsikkerhed på stps.dk.